

MAROSI GYULA

Gea

Jóllehet, hihetetlen, de igencsak kisgyermekként jutott először eszembe – mikor is? Talán ama pillanat után, amikor megtudtam, hogy nem a Nap kering a Föld körül, és nem ő, rajta állva velem egyetemben, a Világ közepe. Ez volt az első, szívem mélyéig hatoló döbbenet a tekintetben, hogy ebben a világban léteznek olyan dolgok, amelyeket érzékszerveimmel nem, vagy csak rosszul vagyok képes felfogni; a Nap reggel jól láthatóan felkel, este az égbolt túloldalán lenyugszik, és mégis én kerengtem egy helyben állva ez idő alatt körülötte? Az első döbbenet, hogy nem hihetek a szememnek, talán semmiféle érzékelésemnek, a Világ – amelybe ártatlanul beleszülettem – számos jelensége képességeim feletti dimenziókba tartozik. Úgy emlékszem, ez idő tájt merült fel bennem először: még az is meglehet, hogy bolygónk, a Föld valójában élőlény?

Nem tudom, honnan a gondolat. Talán a felhabzsolt mesék hatása. Vagy a tudat alatt már működő, a megalázó kicsinységéből való felkapaszkodás gátlástalansága. Akkor még természetesen nem tudhattam, hogy nem én vagyok az első ember, akiben mindez felderengett, s éppen ezért már ősidők óta személyneve is van: Gea.

Életem további folyamán – bár teljesen nem felejtettem el – nem foglalkoztatott ez a gondolat. Nagyobb kihívásnak kellett eleget tennem: bárhogy is áll a dolog, valahogy csak meg kell élnem ezen a Földön. Ha néha eszembe jutott, nem hozakodtam vele elő: féltem, hogy kinevetnek. Ebből látható, nem vagyok született értelmiségi, afféle századforduló környéki modern, vagy inkább posztmodern – akkor alig bírnám kivárni, hogy legalább kinevessenek. Hogy végre valahogy szárnyára kapjon a hír, a tam-tam dobokkal való híresztelés, hisz itt a századforduló posztmodernben az adja a rangot, a becset, nem beszélve arról a mocskos pénzről – és röhejessé válni mégiscsak elegánsabb dolog, valamiért emberibb is –, mint évtizedeken át alakoskodni, gyűlölködni, nyáladzani, fenyegetőzni, rettegni, megbélyegezni, kirekeszteni, minden hazugot mámorosan megtapsolni.

De vissza Geához: lassan öregecskén, a közvélekedések hisztériás rohamaitól jeges szívvel védett személyné, be kell vallanom, ügyében ott tartok, mint tartottam négy-öt éves koromban. Pedig e bő fél évszázad alatt elolvastam egy könyvtárra való könyvet, végighallgattam öt parlamenti ciklusra elegendő fecsejt, és – a gyermekkori indíttatásból kifolyólag – mindig különösen hegyeztem a fülem, amikor Geával kapcsos-

latos dolgokról esett szó. A tudomány álláspontjával nagyjából tisztában vagyok, de nem kapnék a szívemhez, ha valaki azt állítaná, minden tudományosságnak ellentmondó, sarlatán módon, hogy Gea bizony sajátos élőlény. Képmutató, vakbuzgó mozdulat lenne, hisz tudományunk abból áll, úgy lépeget tovább, hogy időnként rájövünk, mit tudunk eddig rosszul. És mert épp a tudományunk által tudhatóan, Gea élettörténetében mi, az emberiség, az első embernek nevezhető lény felbukásától az utolsó korcs kihalásáig terjedő időben annyik vagyunk, mint a mi életünkben az orrunk tövén keletkezett pörsenés. Valami véletlen csíra megjelenik, szaporodik, duzzad, égető karika keletkezik, megkeményedik, néhány nap múlva kialakul a közepe, egy fehér gennypony, ami aztán kifakad, a gyulladás csillapul, egy hét és nyoma se látszik. Ahogy nem lehattunk ott Gea születésénél, úgy nem leszünk ott halála óráján sem.

Nem rökönödnék meg, ha valaki azt mondaná, hogy Gea forró magja a szíve szerepét tölti be, ami egyszerűen valamiféle központi kiválasztó szerv is. S hogy innen, a magma forró, de már keményedő burkától indulva, a mi idegpályáinkhoz hasonlóan, érzékelő pályák futnak a felszínre, a nagyon is vékony és hideg bőre felszínére, ahol is érzékelési pontokban végződnek. Hogy ezek az idegpályák a mélyben összeköttetésben állnak egymással, valóságos hálót képeznek, oly bonyolultat és kifinomultat, amely megteremti a gondolkodás képességét. A felszínig futó érzékelési pontokon át veszi a maga léptékű világ, a Kozmosz üzeneteit. Feltehetőleg ő is küld üzeneteket, és a Kozmoszból érkező információkra a maga érdekei szerint reagál: időnként változtat szokásain – hidegebb, melegebb periódusokat hoz létre bőre felszínén, átrendezi kontinenseit, megfordítja a mágneses terét, változtatja védőburkának összetételét. Mivel Gea már érett korúnak számít, mindezt nyilván nem hebehurgyaságból vagy szeszélyből teszi. És persze mint minden élőlény, képes bizonyos fokú regenerációra. Ésszerű tevékenységeiről még egy röpké emberi életnyi időben is szerezhetünk bizonyosságot, például: ha úgy érzi, hogy felszíne túlságosan felmelegedett, kínzóan kiszáradt, vulkáni hamut lövell a magasba, hogy a mikroporszemnyi súllyal terhelt esőcseppek mossák át alaposan.

A vékony felszínén élő emberek a követhetetlen mélységű ősidők óta tudják, hogy amin állnak, amiből táplálkoznak, amibe visszatérnek aztán, nem pusztán rideg, élettelen anyagtömeg. Még megérik a belőle áradó élet lüktetését: Földanyának nevezik, tisztelettel viseltetnek iránta, áldozatokat mutatnak be jóindulatáért. Geát isteni rangra emelik, s majd csak jóval később jönnek rá, hogy aki az élő Geát teremtette, az az Isten.

Idővel megtapasztalják, hogy léteznek különös, kiváltságos helyek a Földanya testén. Ahol valamivel könnyebb az élet, több termést hoz az elvetett mag, egészségesebbek, még vidámabbak is az emberek. Tevékenyebbek, és csavarosabb az eszük is: képesek rejtőzködő titkokat kikurkászni, addig ismeretlen tárgyakat kifundálni, nehézkes szokásaikon változtatni, amelyekkel aztán gyarló kis erejüket megnövelhetik, akár hihetetlen mértékű emberfelettire is. Az e helyt élőknek dalosabb a kedvük, játszadozásból nyelvüket versekbe hajtogatják. Felismerve lakhelyük kiváltságosságát, az ott jelenlévő, számukra nagyon is hasznos, életüket megemelő energia sugárzását, valamilyen ős-tudás birtokában szentnek nyilvánítják őket. Úgy vélik, e sugárzás isteni eredetű, hogy hozzájuk nyilvánvalóan közelebb lakozik az Úristen. Ezekben a helyeken egyesek előtt földöntúli alakok jelennek meg, álmokból már ismert lények testi valójukban, hogy kinyilatkoztatassák az Úr akarátát, szándékait, parancsolatait. Hogy léteztek és léteznek szent helyek kerek e világon, nem vitás. De hogy miért éppen akkor és ott, ahol: erre mondanak könyvtárra való ezt-azt, de egyértelmű magyarázat nincs.

Ha valaki azt állítaná: amennyiben Geát élőlényként fogjuk fel, akkor bizony van. Még hozzá egyszerű és kézenfekvő... hát, minden humorérzékem ellenére alighanem leesne az állam. Még talán az is átvillanna a fejemen, hogy szegény illető barátunk mintha megérett volna valamilyen speciális és diszkrét orvosi kezelésre. De azért hallgassuk meg, demokratához, amolyan mindközönséges, még véletlenül se szabad demokratához híven, mert az valami más; a „szabaddemokrácia” maga a „másság.” A szentségek és a normalitások iránti másság. Tehát: a szentnek tartott helyek Gea a felszínre vezetett érzékelési pontjai körül alakulnak ki. Ezekben az elvékonyodott pontokon sugárzik legjobban a Gea forró szívéből közvetlenül feltörő energia, amely az emberekre életerőként hat. Hitükkel ellentétben, a Teremtő ezeken a pontokon sincs közelebb hozzájuk – mint máshonnan sem távolabb tőlük –, a jelenség, Gea ez irányú képessége csupán a minden teremtett egymáshoz való viszonyának megalkotott, kvarki részletezésű törvényszerűségeiből fakad. Vakbuzgó Gea-hívók úgy tartják, hogy még az evolúció is az ő inspirációiból működik.

A homo sapiens történetének akárcsak felszínes ismeretében is látható, hogy a bizonyos pontokon felburjánzó emberi tevékenység, a nagy kultúrák kialakulásának helyei nem állandók. Idővel visszaüllyednek az élhetőség mindközönséges szintjére, esetleg az emberi életre alkalmatlan, elátkozott helyekké silányodnak. Mindebből tényszerűen következik, hogy Gea a Kozmoszra nyíló érzékelési pontjainak helyeit idővel

megváltoztatja: egyesek elsorvadnak, betömődnek, megszűnik sugárzásuk, majd más, a régitől sokszor igen távoli pontokon keletkeznek újra. Bizonyára a Kozmoszban való erőviszonyok átrendeződései teszik ezt szükségessé. Látható az is, hogy ezek a pontok nem egyenletesen helyezkednek el a felszínen: félkontinentnyi területeken nyomukat se találjuk, ám ahol megjelennek, ott általában sűrűn, afféle boszorkánykörökbe rendeződve jelennek meg. A változások, emberi léptékel mérve általában lassú folyamatok, de létrejöhetnek egyik percről a másikra, előjelek nélkül, akárcsak egy földrengés vagy vulkánkitörés.

Az életerőt sugárzó pontok helyváltozásai drasztikus következménnyel járnak az ott, Gea testén élősködő minden lény számára. Mert nemcsak az addig élvezett többletenergiát veszítik el, hanem nagyrészt azokat a természeti elemeket is, amelyek mintegy katalizátorként működtek a többletenergia felvételénél, például elapadnak a környező, addig bővizű források, hatalmas esőzések mossák el szikláig a dúsan termő talajt, hasznos növény- és állatfajok pusztulnak ki – átadva helyüket a semmirekellő gyomnak, vérszívó rovarnemzetseknek. Csak az embernél maradvány: virágzó, pezsgő városok omlanak csontváz-porba, bűzbe és káoszba, felüti fejét az éhínség és a korai halál, maradék lakói egyre csak lustulnak, nap mint nap butulnak, régi, a világban addig elvezérlő hitüket hisztériákra cserélik, undorodni kezdenek egy őket követő nemzedéktől, álpróféták, boszorkányjósok, kutatóintézeti igazgatók, alapítványi elnökök és sokrendbéli kurátorok rikácsolásaira hallgatva elvesztik méltóságukat és szemérmüket, trükközésnek nevezve gátlástalanul lopnak, csalnak, hazudnak, előszeretettel árulják a hazát, de ha kereslet van rá, akár a testüket is. Aki csak teheti, menekül az ilyen lepusztult helyekről.

Előfordulhat, ha ritkán is, csodaszamba menően, hogy egy eldugult, életenergiát sugárzó érzékelési pont újra megnyílik. Ilyenkor az ott élők, szinte egyik napról a másikra úgy érzik, könnyebbé vált még a lélegzetvételük is. Párologni kezd az a gyűlöletbe pácolt reménytelenség, ami addig megülte lelküket, keményen, vastagon, mint a guanó. Jobb ízű lesz az étel, frissítőbb az ital, mámorítóbb a szerelem. Nem is értik, korábban hogy élhettek a koszlott bohóctréfaként előadott aljaság és hitványság világában.

Ez a jelenség nemcsak hogy ritka, de csak egy kisebb területen élő, az össznépeséghez képest mondhatni elenyésző számú embert érint. Gea és az emberiség viszonyát vizsgálva arra a következtetésre kell jutnunk: ez olyasfajta lehet, mint a mi viszonyunk mondjuk a poratkához. Ezzel a hasonlattal csak a nagyságrendet pró-

báltam érzékeltetni – különben nem sokat tudok a poratkákról: még az is lehet, hogy olyan fejlett kommunikációs társadalomban élnek, ahol minden évben kiadják *A 100 leggazdagabb poratka* című brosúrájukat, izgalmakat és vitákat kiváltva az érintett poratkák körében. Tehát: Gea nemigen vesz tudomást rólunk. Hogy túlságosan elszaporodtunk, okozhatunk nála némi allergiás tüneteket, átmeneti viszketést, ám ilyenkor regenerációs képességét használva ezeket a területeket bő vízzel átmossa, vagy a Nap perzselő sugarainak kitéve fertőtleníti. Olykor szükségét érzi, hogy finom vulkáni porral átpúderozza magát: nyilván ez enyhíti a repkedő poratkák okozta viszketést. Rémuldözünk és nyafogunk az úgymond szélsőséggé vált időjárás miatt, de butaság lenne ezt Gea valamiféle bosszújának betudni: mi vagyunk az okozói. Éli a maga életét, és éppoly közönyös irántunk, mint röpke néhány százezer év óta.

Viszont a mi hozzá való viszonyunk változott meg alaposan. Már nem nevezzük Földanyának, nem érzünk hálát iránta, tiszteletünkől csak halovány nyomok maradtak. Tulajdonunknak tekintjük, birtokunknak, kizsigerelhető, kiszípolozható élettelen közegnek. Amivel jogunk van bármit tenni, hogy testi szükségleteinket és kedvteléseinket kielégíthessük. Eddigi sikersorozatunk bővületében, magunkat növelve minden élő feletti istenséggé, szolgálkká alacsonyítottuk, megfosztottuk szentségétől az élő Geát is. Megtehetjük: épp az irántunk való közönye miatt, ostoba gőgünkért nem kapunk büntetést. Csakhogy: lassan rá kell ébrednünk, hogy a számunkra hozzáférhető kincseit kiraboltuk, letaroltuk. Felzabáltunk mindent, mint a sáskák, szétrágtunk, mint a szű, feltúrtunk és összeszartunk minden élőhelyet, mint a disznó. És már nincsenek újabb területek, újabb kontinensnyi területek, ahol folyhat tovább a szabadrablás. Egyre hitványabb körülmények között élünk, és fogunk élni a jövőben. Már hiába hullajtanánk több verejtéket egy szelet kenyérért, gyalogolnánk többet egy pohár vízért a sivatagban: nincs több termőföld, és nincs több tiszta forrás. Már hiába gyilkolnánk le újra tízmilliószámra egymást, a győztesnek csak percekre jutna több. Eszünkre oly büszke gőgünkben lassan rá kell

ébrednünk, hogy feltűnt a Vég. Árnýéka mindennap egyre hosszabban vetül ránk.

És vonyítani kezd büszke tudatunk, még az ősidők mélyén, Gea tiszteletében keletkezett tudatunk a félelemtől. Tehetetlenségünkben egyre hangosabb ez a vonyítás, lassan elviselhetetlen. Hogy legalább eltereljük az immár tulajdonképpen feleslegessé vált szegény tudatunk figyelmét róla, egyre bonyolultabb ostobaság-rendszerek útvesztőiben túráztatjuk, kóborlásra kényszerítjük információ-sivatagokban, szexuális és liberálszociális aberrációkkal foglalkoztatjuk. És persze zajongunk. A zajkeltés a gondolkodás legjobb ellenszere. A népeség arányában soha ennyi énekes, zenész, kikiáltó, hivatásos rikácsoló nem volt. Szerkezeteket találunk ki, melyekkel megsokszorozzuk zajkeltő képességünket. Egy labdarúgó világbajnokság kapcsán létrehozott ricsaj alighanem gyengén ugyan, de hallható a Holdon is. Létrejöttek olyan, magukat színesnek és vidám lelkületűnek tartó kultúrák, ahol a hangoskodás tűnik az élet értelmének, az maga a boldogság. A legifjabb generációk tizenéves koruktól kezdve füldugó-hangszóróval járnak – csak fürdés alakalmával veszik le –, számukra már lét-szükséglet a ritmus-lárma, nehogy véletlenül, mondjuk egy hosszabb metrótúzás közben eszükbe jusson valami. Mindebből arra következtethetünk, hogy Gea egyáltalán nem zajérzékeny, vagy inkább olyan frekvenciákon társalog a maga világával, melyekben az általunk keltett hanghullámok nem hallhatók. Ha így van, az nagy szerencsénk, mert minden közömbössége ellenére a zajszt szüntelen emelkedésével bármikor előnthetné a pulykaméreg – és ki tudja? Lehet, hogy minden milliós nagyváros főterén vulkánok törnének ki.

Vannak embercsoportok, leginkább vallások körüli tömegcsoportok, akik hiedelmeikre alapozva úgy vélik, az emberi élet nem bukkat bele holmi földi javak hiányába. Valami majd történik, mert az isteni gondviselés jegyében valaminek történnie kell... Talán majd közös Teremtőnk megfeddi Geát közönyéért, és akkor... Reménynek jó, és illik is a vallási hiedelmek sorába, de itt helye van némi székszisnek. Ne feledjük: Isten nem itt e Földön ígért örök életet az embernek.